

De Heraut

van de

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 2 Juni 1895. N°. 910.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan den Uitgever J. A. WORMSER, Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam.
Intendingen die later dan Dinsdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertenties: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elk regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

Eén Lichaam is het, en één Geest.

(PINKSTERFEEST).

Eén Lichaam is het, en één Geest, gelijkertijd en ook geraden zijt tot één hoop uwer roeping.
Efeze 4: 4.

Heiliglijk mede in te leven in de Pinkster-
vreugde van het Lichaam des Heeren, vordert
hooge spanning en inspanning van uw
ziel in haar godvruchtigheid.

Niet omdat het tinnelend verhaal van wat
in de opperzaal te Jeruzalem eenmaal plaats
greep, u te ingewikkeld, eenigzins verward,
of ook te onvolledig zou zijn; maar over-
mits zelfs in dit gewild verhaal onze men-
schelijke taal en ons menschelek woord te
kort schietten, om aan wat geestelijk voor-
viel en in de sfeer van den Geest tot stand
kwam, zoo vaste gestalte voor u verbeel-
ding en uw voorstelling te leenen, dat er
een beeld met scherpe lijnen, een beeld in
vaste omtrekken voor uw zielsbesef verschij-
nen zou.

De Heilige Geest is uitgestort. God de
Heilige Geest is in het Lichaam van Christus
op aarde ingedaald!

Een gedachte, die reeds bij het hooren,
u verrukt, maar... hoe haar te grijpen,
bovenal hoe haar vast te houden?

Als in het Scheppingswerk, bij den aan-
vang der dingen, de almogende kracht des
Vaders haar wonderen werkt, is ook die
almogende kracht wel onzichtbaar, ongreep-
baar en voor ons menschelek besef niet te
ontleiden noch af te beelden; maar... ge
aanschouwt aanstands van die almogende
kracht het product vol majesteit in het fir-
mament dat van boven u tegenlicht en in
het aardrijk met zijn paradijsweelde.

Zoo wordt die almachtigheid des Vaders
in het gewrocht zijner almogendheid voor u
openbaar.

En zoo ook, als in het Verlossingswerk,
bij den aanvang der nieuwe beëindiging,
de Zone Gods tot deze aardsche schepping
afdaalt, om u als het Vleeschgeworden Woord
de majesteit der heilige liefde te openba-
ren, dan blijft de innerlijke majesteit van
dien Zone Gods u wel verborgen, maar ge
hebt dan toch het kindje uit Maria ge-
boren, en straks speelt iets toch van het
innerlijke wezen van uw Heiland door zijn
menschelek gelaat heen; en kunnen de
apostelen er in roemen, dat ze met hun
oogen iets gezien, ja met hun handen iets
geast hebben van het Woord des Levens.

Maar als het nu hier aan de geheel bij-
zondere openbaring van den derden Persoon
in het Drieëinig Wezen toekomt, en het
machtig werk der Heiliging van ons ge-
slacht begint, doordien God de Heilige
Geest zichzelf uitstort in het Lichaam
van Christus op aarde, dan blijft het God-
delijk werk achter het voorhangsel schuil-
len; en al is ook hier een hoogheilig ge-
wrocht en een alleszins Goddelijke uitwer-
king, niet uw oog heeft wat het zien, niet
uw hand wat te tasten kunne; en als de
avond over den Pinksterdag gedaald is,
staat Jeruzalem er gelijk het in den morgen
stond, en ziet ge de apostelen en de schare
huiswaarts keeren, zonder dat hun aanzijn
in het zichtbare met iets nieuws, met iets
dat er in den morgen niet was, is verrijkt.

Het is wel zoo, dat er een oogenblik in
die opperzaal een heilig gedruisch van uit
den hooge is vernomen, en dat lichtende
tongen als van vuur boven het hoofd van
elk uitverkorene vlamden, en ook dat er
op dien middag wonderbare klanken be-

luisterd en op even wonderbare wijze ver-
staan zijn. Maar terwijl bij de Schepping
het gewrocht van hemel en van aarde
bleef, en bij de Vleeschwording het Kin-
deke, waar alle engelen heentogen, in de
kribbe lag, is hier al wat uw zinnen aan-
deed even snel verdwenen, als het ver-
schenen was. Dat gedruisch als van een ge-
weldig gedreven wind duurde maar één
oogenblik; boven den schedel der geloof-
vigen flakkert nu zelfs het flauwste schijnsel niet
meer; en reeds als Petrus zijn roemruch-
tige rede aanvangt, heeft het spraakwonder
uit.

Er was iets ook in het waarneembare, maar
slechts voor één vluchtig oogenblik. Niet
een gewrocht van de indaling des Gees-
tes, maar slechts een begeleidend, zijn uit-
storting verzellend schijnsel.

Het was als een inschijnen uit de Hoog-
waardigheid, toen even de poorten des he-
mel opengingen, maar juist daarna even
snel verdwijnd, toen die eeuwige deuren
zich weer sloten.

O, Gewisselijk, ook nu was er een ge-
wrocht, geen minder gewrocht zelfs dan dat
van nu aan God de Heilige Geest in de
levende Gemeente des Zoons inwoonde en
zich het Lichaam Christi ten tempel ver-
koren en geheiligd had; maar die uitwer-
king bleef verborgen voor het zinnlijk oog,
kon alleen op het woord geloofd en met
de mystiek van het hart ontwaard worden.
Indenken kon zelfs een Petrus het slechts
even; het verstaan, het verklaren, het door-
zien en het begrijpen, kon noch hij noch
iemand.

Pinksteren is des Geestes uitstorting, en
kan daarom nooit anders dan geestelijk, en
bij Geesteslicht, bekend worden.

En zoo ergens, dan voegt ons op Pink-
steren de belijdenis van den Psalmist: »Bij U,
o, Heere, is de fontein des levens, alleen
in uw licht zien wij dit licht. Lof zij uw
genade!»

En toch, zoomin in majesteit als in glorie
staat bij de Schepping en bij de Vleesch-
wording vergeleken, de Uitstorting van den
Heiligen Geest ten achter.

Veel eer is het eerst in deze derde genade-
betooning, dat de beide Goddelijke werkingen
die haar voorafgingen, haar doelwit, haar
einde, haar ruste bereikten.

In de Schepping verschenen de gestal-
ten der dingen, in de Vleeschwording her-
won de oorspronkelijke zuiverheid haar
heerschappij over wat in die gestalten der
dingen ontwaart en misvormd was. Maar
hier eerst door de Uitstorting des Heiligen
Geestes worden die gestalten met Geest
doorgloed en klemsgewijze in haar volkom-
menheid en haar voleinding openbaar.

Het natuurlijke is eerst, d. i. de Schepping,
daarna komt de overwinning van het
tegennatuurlijke in de Vleeschwording, maar
nu eerst met de Uitstorting van den Heiligen
Geest komt het louter Geestelijke; en daarin
het Goddelijke, het gansch volkomene, het
hoogste, waarboven geen hooger uit kan
gaan.

Neem bij u zelven de proef slechts.

Uit de Schepping hebt ge, door de ge-
slachten heen, uw vleesch en bloed, en
door inbrekende schepping uw zielsge-
stalten. In de Vleeschwording des
Woords is ook over u de »Opvang uit de
hoogte» en de glans der Barmhartigheid
opgegaan. Maar als ge, roemende dat God
u verloor, en wetende dat Hij u wederbaarde,
u zelven als zijn kind en Hem als uw

lieven Vader in den hemel mocht bekennen, en
de hand op uw eigen hart kunt leggen, en
dan niet aarzelen, maar in volkomen gewis-
heid juichen kunt: »Daar in mijn hart
woont God de Heilige Geest, in mijn
eigen ziel voor die ziel biddende, mij zal-
vende en mij heiligende, en tot een tempel
zijner inwonning vormende datzelfde hart, dat
ik door schuld en zonde ontheiligd had!» —
dan bezegelt toch immers elke zenuw het u,
die in uw ziel trilt, dan geniet het toch elke
ademtocht die over uw lippen gaat, dan
zegt het u toch elke loep van uw harte-
bloed, dat alzo God den Heiligen Geest in
uw binnenste met u om te dragen; dichter
inniger bij uw ziel te hebben, dan gij zelf
ooit tot uw ziel naderen zult; en in nood
en dood — als het licht schijnt en in de
donkerheden — hetzij ge slaapt of dat ge
waakt, alzo onlosmakelijk en volstandig-
lijk met uwen God in de kern van uw we-
zen vereenigd te zijn, een genieting, een
zielsvreugd, een roemstofs is, die zeer
verre al wat ooit het schepel aan zieleweelde
smaken kan, overtreft en te boven gaat.

De psalmist roemt in Gods verborgen
omgang, en wie gelijk Abraham, als een
vriend met zijn God mag verkeer, jubelt
in de gemeenschap met het Eeuwige Wezen.

En gewisselijk reeds dat overschrijft het
perk van wat ooit het creatuur uit zich
zelf verwachten kon, en gaat te boven alle
vrucht van het heil, waarop een zondaar
nog hopen durft.

Maar wat op Pinksteren ontstond, zijn
aanvang nam, en sinds rusteloos doorwerkte,
het gaat nog als de volle glans der zon
deze voorafgaande schenking in genade
te boven.

In den »verborgen omgang» is er nog
slechts een hooren van wat God spreekt en
een biddend spreken tot Hem. En zoo ook
in de »gemeenschap met het Eeuwige We-
zen» is er nog slechts een ontwaaren van
de trilling zijner majesteit in de ziel en
van den gloed zijner Goddelijken harten. Maar
hier is een inrijn van den Heiligen Geest in
u, niet nu of dan, maar voor eeuwig, en
om eeuwiglijk bij u te blijven. Een wonen
in u als in zijn tempel, nog eer uw eigen
ziel het bespeurd of vernomen had.

Een mystieke unie in de verborgenheid
des wezens van God Almachtig met u,
zijn machteloos creatuur.

Ja, zelfs hiermee is nog niet genoeg
gezegd.

Eén lichaam is het, zoo betuigt het u
de heilige apostel des Heeren, één lichaam
is het, en één Geest, gelijkertijd en ook
geraden zijt tot één hoop uwer roeping.

Die uitstorting en nederdaling van God
den Heiligen Geest, is dus geen persoonlijk
afgesloten zaak; voor u op uzelf gel-
dend, en op soortgelijke wijze drie vier
huizen verder weer even zelfstandig geldend
voor een ander.

De Heilige Geest is niet eerst op den
Pinksterdag uitgestort, en, toen in ons goede
land onze algodische vaders bekeerd wer-
den, weer opnieuw uitgestort; en toen uw
vader of uw moeder ten leven kwamen
nogmaals uitgestort in hen; en ten leste
evenzoo uitgestort in uw ziel, toen ook uw
ziel uit den dood in het leven ging; om op
gelijke manier straks op uw kind, op uw
kindskind, en op uw achterkleinkind, tot in
het derde en vierde geslacht, telkens op-
nieuw uitgestort te worden, althans indien
ook zij uit het zaad der kerk, ten leven
verkoren, en in Christus geheiligd zijn.

Immers, uw Pinksterfeest zelf verkondigt
u het tegendeel. Want het verhaalt u niet
van een eerste uitstorting, maar van de
Uitstorting des Heiligen Geestes, die zeer
zeker bij de eerste toebereiding der Heiden-
wereld, in het apostolisch tijdperk, een
naglan had, maar die toch ook zoo als de
Uitstorting op den Pinksterdag, geheel eenig,
om op die wijs nooit herhaald te worden,
in de heilige geschiedenis voorkomt.

God de Heilige Geest, eenmaal in het
Lichaam van Christus ingedaald en uitge-
stort, trekt zich niet weer terug, om daarna
nogmaals neder te dalen, maar, eenmaal tot
ons gekomen, maakte Hij woning bij ons,
verkoos ons tot zijn tempel en blijft alzo
in het Lichaam van Christus eeuwiglijk.

Het is als met het licht dat de Griekse
kerk bij haar hooge lijdskanten de rijen
der omstanders door ontsteekt. Die vlak bij
het altaar staat, ontsteekt dan zijn kaars aan
den gloed van het altaar, maar ook hij alleen;
en nu voort ontsteekt ieder volgende in de
rij zijn kaars aan de brandende kaars van
wie naast hem staat, en in een oogwenk
glanst het dus al voortgeplante licht der
rijen door en schittert tot in den versten
omtrek.

En zoo ook is het hier.

De apostelen ontstaken de lampen hunner
ziel aan het altaar op den Pinksterdag, maar
al wie na hen kwam, ontstak het aan hun
schijnsel, en zoo heeft ook het schijnsel
van dat licht zich voortgeplant, breed over
de natien en volken, en in lengte door
der eeuwen loop, en nu schijnt en glanst
dat Licht des Geestes heel de wereld door;
en gelijk het in Lichaam is, zoo is het
altijdgeest in Geest die in allen schijnt en
in ieders hart glanst, en al te zaam vormen
ze Gods heilige woonsteden in den Geest.

Daarom deert het niet en heft het de
heilige werkelijkheid niet op, of al de kin-
deren Gods over heel de aarde verspreid
zijn, en ge veler taal niet verstaat, en van de
gansch groote heilschare er slechts zeer
enkelken bij name kent, noch ook dat ze
kerkelijk op allerlei onderscheiden manier zijn
ingedeeld, ja, soms naar het uitwendige elka-
der eer tegenstaan en alle gemeenschap der-
ven, want niet die kerken maken het Lichaam
des Heeren, maar uit dat één Lichaam
Christi zijn alle kerken geboren, en achter
het kerkelijk gordijn, op den diepen gees-
telijken achtergrond, zooals het voor God
staat en zijn heilige engelen het aanschou-
wen, is toch aller leven, zoo te waarachtiglijk
verkoren zijn, één, en één de glans die in
aller ziel Godverheerlijkend schittert. Van het
noorden tot het zuiden, en van het westen
tot het oosten één Gemeente die zalig
wordt; één Lichaam des Zoons, dat van
Goddelijken glans doortinteld is; één woon-
stede, één tempel Gods, met God zelf in dien
tempel inwonende, door den Heiligen Geest.

Doch juist daarom is de Uitstorting des
Heiligen Geestes veel meer dan het Schepp-
ingswerk en dan de Vleeschwording des
Woords een louter voorwerp des geloofs,
buiten geloof niet te genieten, en zonder
doordringend geloof niet te grijpen voor
uw ziel.

Want van dat Lichaam van Christus niet
gevoelt. Wat ge ziet zijn menschen, zijn
mannen en vrouwen en kinderen, elk op zich
zelf, in hun eigen woning zich bij den nacht
terugtrekkend, geled in hun onderschei-
den gewaad, elk een eigen aard en eigen
karakter toonend, en soms ja u verrassend
door hun geestelijken overvloed, maar zeer

dikwijls ook u tot een ergernis zijnde door
hun geestelijke dorheid, hun zielsarmoede
en hun zondig gebrek.

Het Lichaam van Christus ziet ge niet
Wat ge ziet en uw oogen aanschouwen,
zijn hoogstens groepen van belijders, nu en
dan in het bedeluis saamkomend, een uur of
ook twee uur, er saam zijnde, stil er neer-
zittende, soms niet den gloed der bezieling
in het oog, maar ook vaak met het doffe
oog der onverschilligheid den slaap met
moete afwerende van de oogleden. Niet zel-
den zelfs vermengd met allerlei vreemde ge-
stalten, die in zoo niets u aan Christus her-
inneren, die in zoo niets u aan den Christus
Gods doen denken, en u vaak de vraag naar
de lippen dringen: Zouden dat niet de hypo-
crietten zijn?

Neen, het Lichaam van Christus is wel
in Gods kinderen, en Gods kinderen zijn in
dat Lichaam ingelijfd, maar het schuilt alles,
het speelt alles op een verborgen achter-
grond, het trekt zich alles heimelijk in het
geestelijke terug.

En hoe zoudt ge dan den Heiligen Geest
kunnen ontwaaren, die in dat wel werkelijke,
maar onzienlijke en geheimzinnige Lichaam
van Christus schuilt?

Kan dan God de Heilige Geest aanschouwd
worden? En al kon Hij aanschouwd wor-
den, waar zoudt ge Hem in dat Lichaam
ontdekken, waar dit Lichaam zelf u een om-
sluierd mysterie blijft?

O, Wie den avond na den grooten Pink-
sterdag zich door het gewoel van Jeru-
salems straten had bewogen, en aan een
voorbijganger gevraagd had: »Leid mij
naar dat Lichaam van Christus, toon mij
dat heilige Lichaam des Heeren, en bovenal
zeg mij, waar nu in dat Lichaam van
Christus God de Heilige Geest woont?», — hij
zou u hier en ginds in een achterbuurt
naar een nederige woning hebben gebracht;
ge zoudt daar gansch gewone menschen,
een Johannes, een Petrus, een Maria en Sa-
lome, hebben gevonden, hun spijze nemend
en hun avonddrank drinkend, en voorts
sprekende van heilrijke dingen en jubelende
in wat geschied was; maar als dan een
engel des Heeren u gezegd had: »Dat is nu
het Lichaam van Christus, en dat Lichaam
van Christus gaat straks de wereld in, en
zal zich tot aan de vier einden der aarde
uitbreiden, en in dat Lichaam van Christus
woont nu God de Heilige Geest, en die God
de Heilige Geest zal in dat Lichaam
wonen en werken eeuwiglijk.»

Het zou u als ijdel geklap in de ooren heb-
ben geklonken, en teleurgesteld zoudt ge
in uzelfen gemeensmild hebben; Moet die
man en die vrouw het Lichaam van Christus
zijn? Is dat nu de hope der menscheit?

En in dat mompelend zeggen, zoudt ge
recht hebben gesproken.

Want neen, die mannen en die vrouwen,
die moesten, en die zouden het ook niet doen;
neen, die het doen zou, het gedaan heeft,
en doen zal, in God de Heilige Geest, en
Hem kondt en Hem kunt ge niet zien.

Maar van die heilige presentie Gods in
zijn volk op aarde ontwaart, bespeurt en
merkt, wie het geloofs oog nog mist, een-
voudig niets.

Om die te ontwaaren moet ge naar de
Schrift terug, om in die heilige Schriftuur
dankzeggend de Zelfopenbaring van uw God
te eeren.

Om die te ontdekken, moet ge in die
heilige Schriftuur het verhaal van het Pink-
sterwonder weer lezen en herlezen met stille
eerbiedenis. Zonder aarzelen belijden dat het

door den hertog te gemoet gevoerd. Zijn antwoord was,
dat hij liever wilde sterven, dan den Christus verloochenen.
Dadelijk beval de hertog aan eenen der schouten, dat
men hem moest ophangen, een vennis, dat terstond werd
uitgevoerd, niet ver van de legerplaats. De martelaar werd
in het gezicht der belegerden aan eenen notenboom
vastgebonden en daarna gewrocht. Hij stierf onder sterke
aanroepingen van den naam des Heeren.

ANTOINE HILARET.

De stad St. Maixent was acht dagen belegerd door den
hertog van Joyeuse, toen zij begreep, dat zij den ongelijken
strijd niet kon volhouden. Zij gaf zich over onder voor-
waarde, dat al de soldaten, die in de stad waren, gewond
haar zouden mogen verlaten en naar een veilige plaats
gaan. In dien tijd was Antoine Hilaret, heer van La Jarriette,
in beneden Poitou, predikant van St. Maixent. Hij was
een man van groote gaven, zeer geleerd, wel bekend met
verschillende talen, vooral het Latijn en het Grieksch en
zeer godvrezend. Voeger was hij niet zijn gansche gezin
naar La Rochelle getrokken, om daar veilig te zijn, evenals
zoovle andere belijders der waarheid die gedaan hadden,
ter ontscape van de harde edicten, die hen uit hunne huizen
en have verdreven, als zij niet naar de mis wilden gaan.
Op raad van zijne vrienden keerde hij naar St. Maixent,
dat toen in de macht der Hugenooten was, terug, om er
de kerk te helpen opbouwen onder de soldaten van het
garnizoen en verscheidene geloovige burgers. Terwijl hij
zich beijverde zijnen arbeid getrouw te volbrengen, werd
St. Maixent belegerd en overgegeven. Overeenkomstig de
voorwaarde trok het garnizoen na de overgave gewapend

de veste uit. Hilaret beproefde met hen mede uit te trek-
ken, waartoe hij andere kleederen had aangezien, om
niet herkend te worden. Op klaarlichte dag trok hij uit,
maar eenige Papisten der stad herkenden hem dadelijk en
riepen zoo luide mogelijk, dat dit de predikant was.

Terstond gevangen genomen, werd hij bij den hertog
van Joyeuse gebracht. Deze droeg den schout op hem te
laten ophangen. Hij voerde immers oorlog, ter uitvoering
van de Hugenooten en kunnen godsdienst. Dienavonds
hing men hem des anderen daags aan eenen notenboom op.
De standvastigheid, die hij in zijn sterven toonde en de
vrijheid, die hij in zijn gebed openbaarde waren zoo
groot, dat de schout en zijne dienaren hunne tranen niet
kunnen bedwingen en luide uitriepen, dat men onrecht
pleegde, zoo men hem doodde. Zij werden echter gedwongen
hun plicht te volvoeren.

Toen ter tijd was de daugniet, die Jean de Lhum
gevangen genomen en beschuldigd had, nog in het leger
van den hertog van Joyeuse.

Deze beroude er zich op, dat hij met zijn zwaard
Hilaret had doorstoken. Doch het oordeel Gods volgde
hem. Nadat hij nog velen had verraden en op lofgeld
gesteld, werd hij door landlieden op zekeren dag met
knuppels doodgeslagen.

JEAN DU PRÉ.

Jean du Pré, uit Dauphiné geboortig, werd, nadat hij
vrij lang te Genève in de theologie had gestudeerd, naar
de kerk van Issoire in Auvergne gezonden, omdat zij
vacant was. Hij was er ijverig en met stichting werkzaam
tot het jaar 1577. Te dien tijde toog François, hertog

van Anjou, luitenant-generaal van koning Hendrik III,
met een groot leger ten strijde tegen de Hugenooten. Hij
belegde eerst de stad La Charité en nam haar bij ver-
drag in. Toen trok hij naar Issoire en sloeg ook om
die stad het beleg. De inwoners, van welke verscheidenen
tot de Gerreformeerden behoorden, besloten, daartoe aan-
gemoedig door vele anderen, die in die plaats voor zich
eene schuilplaats gezocht hadden, zich zoolang mogelijk
te verdedigen tegen de verbrekers van den bezwaren
vrede. Gedurende eenige dagen deden zij het leger van
den hertog veel nadeel. Doch dit geschiedde niet, dan
ten koste van hunne beste soldaten. Bovendien bleek de
overmacht der vijanden te groot, om haar lang te kun-
nen keeren. Toen de hertog de stad had ingenomen,
verbod hij op straffe des dood, iemand te vermoorden.
Alleen naar den predikant, Jean du Pré, werd gezocht. Na
uren zoeken vond men eindelijk den leeraar. Naar de
markt gebracht, werd hij naakt uitgeschud. Daarop werd
hij onder zijne oksels opgehangen aan een galg, die zoo
laag was, dat hij niet meer dan een halven voet van den
grond af was. Daarop begon men den martelaar af te
erbarmelike wijze, te slaan vele uren achtereen, terwijl
hij vurig en onophoudelijk tot den Heere riep. Hij billes
den laatste adem uit, als een held des Heeren. Met hem
werden al de mannen die gewond waren vermoord. Doch
de Heere heeft getoond, dat het bloed zijner gunstelingen
dierbaar was in Zijne oogen. De moordenaars hebben Zijne
oordeelen ondervonden en de kinderen Gods hebben zich
gestrekt in de genade, die de Heere zijnen martelaren
geschonken heeft.

DR GAAY FORTMAN